

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування головного закладу вищої освіти)

Відокремлений структурний підрозділ «Фаховий коледж

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»

(повна назва відокремленого структурного підрозділу)

Циклова комісія економічних дисциплін

(назва циклової комісії)

“ПОГОДЖЕНО”

Завідувач

Економічного відділення

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Заступник директора

з навчально-методичної роботи

(підпис) О.С. Гицук
(ініціали та прізвище)

(підпис) М.Я. Дерев'янчук
(ініціали та прізвище)

“ ____ ” _____ 20 ____ року

“ ____ ” _____ 20 ____ року

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

“Біржова діяльність”

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

вибіркова

(вказати: обов'язкова/вибіркова)

Освітньо-професійна програма

“Фінанси, банківська справа та страхування”

(назва освітньо-професійної програми)

Спеціальність

072 “Фінанси, банківська справа та страхування”

(код і назва спеціальності)

Галузь знань

07 “Управління та адміністрування”

(код і назва галузі знань)

Освітньо-професійний ступінь

фаховий молодший бакалавр

(назва освітньо-професійного ступеня)

Мова навчання

українська

(вказати: на якій мові читається предмет)

Чернівці, 2020 рік

Силабус навчальної дисципліни

“Біржова діяльність”

(назва навчальної дисципліни)

складений відповідно до освітньо-професійної програми

“Фінанси, банківська справа та страхування”

(назва освітньо-професійної програми)

затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 5 від «25» травня 2020 року) та введеної в дію наказом ректора №142 від «27» травня 2020 року.

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені (педагогічні) звання)

викладач II-ї кваліфікаційної категорії, А.М. Томашевська

Профайл викладача (-ів)

E-mail

Сторінка курсу в Moodle

Консультації

<http://college-chnu.cv.ua/article/5f8844d3d6f28212d7d8b03aa.tomashevskaa@chnu.edu.ua>

Силабус навчальної дисципліни обговорено та узгоджено на засіданні циклової комісії

економічних дисциплін

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20__ року

Голова циклової комісії

(підпис)

С.І. Гнат

(ініціали та прізвище)

Схвалено Методичною радою ВСП «Фаховий коледж ЧНУ імені Юрія Федьковича»

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20__ року

Голова методичної ради

(підпис)

О.Я. Білокрила

(ініціали та прізвище)

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол № ____ від _____, 20__ р.

(підпис)

(ініціали та прізвище голови ЦК)

Протокол № ____ від _____, 20__ р.

(підпис)

(ініціали та прізвище голови ЦК)

Протокол № ____ від _____, 20__ р.

(підпис)

(ініціали та прізвище голови ЦК)

1. Загальні відомості про дисципліну

Анотація. Фінанси використовуються державою як ефективний регулятор усіх сфер економічного життя суспільства. Вибіркова дисципліна «Біржова діяльність» розрахована на студентів різних спеціальностей, спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо взаємозв'язків між джерелами формування фінансових ресурсів та їх використанням, функціонування фінансових інструментів, суті фінансового посередництва, особливостей обігу різних видів фінансових інструментів.

Вивчаючи дисципліну «Біржова діяльність» студенти вивчають сукупність фінансових відносин, які виражають розподіл і перерозподіл вартості валового внутрішнього продукту на макро- і мікрорівнях. Знання цих питань необхідні майбутньому спеціалісту, щоб об'єктивно оцінювати економічні процеси, які відбуваються в суспільстві, розуміти сутність і тенденції розвитку фінансових відносин та їх особливості у сфері державних фінансів і фінансів господарських одиниць, уміти розробляти й вирішувати актуальні питання теорії і практики розбудови фінансової політики держави. Вивчення теоретичних основ фінансових відносин дає змогу досить швидко опанувати зміни, які відбуваються у фінансовій практиці.

Мета. Формування теоретичних основ та практичних навиків з біржової діяльності та ефективного використання біржових операцій.

Основними **завданнями вивчення дисципліни** є формування у студентів знань з організації біржової діяльності; набуття практичних навичок з: організації торгівлі на біржі; організації взаємовідносин з брокерськими конторами; використання біржової інформації для організації високоефективного виробництва та збуту продукції.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати: сутність біржової діяльності; нормативно-правову базу та систему регулювання біржової діяльності; принципи організаційної діяльності бірж та механізм їх функціонування; особливості організації брокерської діяльності; технологію здійснення біржових операцій.

На підставі отриманих знань студент повинен вміти: вільно користуватись біржовою інформацією для здійснення господарських операцій; організовувати взаємовідносини підприємства з біржами та брокерськими конторами; здійснювати біржові операції та визначати їх ефективність.

Пререквізити. Дисципліна може вивчатися на основі повної загальної середньої освіти. Студенти повинні володіти базовими знаннями із дисципліни «Економічна теорія».

Перелік предметних компетентностей здобувача фахової передвищої освіти:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур;

СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин;

СК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур;

СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності;

СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур;

СК 9. Здатність до самонавчання та продовження професійного розвитку;

СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

Програмні результати навчання

ПР 1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

ПР 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПР 5. Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПР 6. Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.

ПР 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

ПР 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

ПР 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ПР 13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПР 14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПР 16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

ПР 17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

ПР 19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

ПР 21. Застосовувати набуті знання і навички у повсякденному житті з метою самовдосконалення, здатність до самонавчання та продовження професійного розвитку.

2. Опис навчальної дисципліни

2.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни “Біржова діяльність”						
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Вид підсумкового контролю
			Кредитів	Годин	Модулів	
Денна	3	5-6	3	90	2	ЗАЛІК

2.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

№ за/п	Теми	Усього годин
МОДУЛЬ 1		
1.	Тема 1. Теоретичні засади біржової діяльності	7
2.	Тема 2. Тенденції світової біржової діяльності	7
3.	Тема 3. Біржова діяльність в Україні та її регулювання	7
4.	Тема 4. Організаційні засади діяльності бірж	7
5.	Тема 5. Технології біржової торгівлі	7
6.	Тема 6. Біржові активи	11
Разом за модулем 1		46
МОДУЛЬ 2		
7.	Тема 7. Види біржових контрактів	11
8.	Тема 8. Брокерська діяльність	11
9.	Тема 9. Хеджування на біржовому ринку	7
10.	Тема 10. Теоретичні основи клірингової та розрахункової діяльності	7
11.	Тема 11. Ризик - менеджмент біржової діяльності	8
Разом за модулем 2		44
Усього за курс		90

2.2.1. Теми лекційних занять

№	Назва теми
1	Теоретичні засади біржової діяльності
2	Тенденції світової біржової діяльності
3	Біржова діяльність в Україні та її регулювання
4	Організаційні засади діяльності бірж
5	Технології біржової торгівлі
6	Біржові активи
7	Види біржових контрактів
8	Брокерська діяльність
9	Хеджування на біржовому ринку
10	Теоретичні основи клірингової та розрахункової діяльності
11	Ризик - менеджмент біржової діяльності

2.2.2. Теми семінарських або практичних занять

№	Назва теми
1	Теоретичні засади біржової діяльності
2	Тенденції світової біржової діяльності
3	Біржова діяльність в Україні та її регулювання
4	Організаційні засади діяльності бірж
5	Технології біржової торгівлі
6	Біржові активи
7	Види біржових контрактів
8	Брокерська діяльність
9	Хеджування на біржовому ринку
10	Теоретичні основи клірингової та розрахункової діяльності
11	Ризик - менеджмент біржової діяльності

2.2.3. Тематика індивідуальних завдань

№	Назва теми
1	Організаційно - економічні основи біржової справи та управління біржовою діяльністю
2	Виникнення та розвиток біржової діяльності в Україні
3	Законодавчо-правове регулювання біржової діяльності
4	Біржові товари та їх види
5	Засади формування системи управління біржовою діяльністю
6	Організаційно-правові основи управління діяльністю біржи
7	Організація та управління технологією біржової торгівлі
8	Організація та управління брокерською діяльністю
9	Брокерська контора, її роль і місце в біржовій торгівлі
10	Економічна оцінка брокерської діяльності
11	Характеристика основних видів ризику на біржовому ринку України

2.2.4. Самостійна робота

№	Назва теми
1	Теоретичні засади біржової діяльності
2	Тенденції світової біржової діяльності
3	Біржова діяльність в Україні та її регулювання
4	Організаційні засади діяльності бірж
5	Технології біржової торгівлі
6	Біржові активи
7	Види біржових контрактів
8	Брокерська діяльність
9	Хеджування на біржовому ринку
10	Теоретичні основи клірингової та розрахункової діяльності
11	Ризик - менеджмент біржової діяльності

3. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота, лабораторна робота) відповідь студента та ін.

Формою підсумкового контролю є залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- аналітичні звіти;
- реферати;
- есе;
- розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- контрольні роботи;
- завдання на реальних об'єктах тощо;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота													Підсумковий тест (залік)	Сума
Модуль 1							Модуль 2							
9			9			7	9			6		10		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	МКР 1	T7	T8	T9	T10	T11	МКР 2		
3	3	3	3	3	3	7	3	3	3	3	3	10	50	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	зараховано
80-89	B	
70-79	C	
60-69	D	
50-59	E	
35-49	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів під час проведення підсумкового контролю

В кінці вивчення дисципліни «Біржова діяльність» студенти згідно із навчальним планом складають залік. Залік проводиться в усній або письмовій формах. Заліковий білет включає 2 теоретичні питання, три тестові завдання. Підсумкова оцінка знань студентів з дисципліни «Біржова діяльність» здійснюється на основі проведення заліку, результати якого оцінюються за 50-бальною шкалою.

На оцінювання впливають такі моменти:

- рівень опанування основних проблемних питань відповідно до програми дисципліни та до завдань залікових білетів;
- знання студентом ключових термінів і категорій;
- вміння вирішувати ситуаційні завдання та робити висновок;
- ступінь ознайомлення із основною та додатковою науковою літературою відповідно до програми дисципліни;
- вміння пов'язати теоретичні положення з практикою;
- здатність студента відстоювати власні погляди;
- вміння логічно у відведений час викласти основні положення запропонованих питань екзаменаційного білету і зробити відповідні висновки і узагальнення.

50-45 балів ставиться у випадках, коли студент має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні

завдання, передбачені програмою дисципліни, засвоїв основу та ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення і висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

44-40 бали ставиться, якщо студент повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускається незначних помилок у формулюванні термінів, категорій, розв'язанні практичних завдань.

39-35 бали ставиться, якщо студент повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, але не вміє робити певні узагальнення і висновки, не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускається незначних помилок у формулюванні термінів, категорій, розв'язанні практичних завдань.

34-30 ставиться у випадках, коли студент засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповні відповіді на поставлені теоретичне запитання, допустився грубих помилок у розв'язанні практичного завдання.

29-25 ставиться у випадках, коли студент засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповні відповіді на поставлені теоретичне запитання, не вміє чітко узагальнити опрацьований матеріал, допустився грубих помилок у розв'язанні практичного завдання.

24-18 ставиться студенту, який не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на більшість поставлених теоретичних запитань, не неправильно виконує розрахунки та розв'язувати практичні завдання.

17-0 ставиться студенту, який не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні запитання, не вміє виконувати розрахунки та розв'язувати практичні завдання.

4. Рекомендована література

4.1. Базова (основна)

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996р. – Київ: Офіційне видавництво Верховної Ради України, 1996. – 115 с.
2. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : прийнятий Верховною Радою України від 2.12.2010 № 436-IV. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
3. Про цінні папери та фондовий ринок [Електронний ресурс] : Закон України 23 лютого 2006 року, зі змінами і доповненнями. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
4. Про зовнішньоекономічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 16 квітня 1991 року, зі змінами і доповненнями. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
5. Про захист економічної конкуренції [Електронний ресурс] : Закон України від 11.01.2001 року, зі змінами і доповненнями. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
6. Про інвестиційну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 18 вересня 1991року №1561-ХІІ із змінами і доповненнями. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
7. Про підприємництво [Електронний ресурс] : Закон України від 7 лютого 1991 року N 698-ХІІ, із змінами та доповненнями. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
8. Про господарські товариства [Електронний ресурс] : Закон України від 19 вересня 1991 року N 1576-ХІІ, зі змінами і доповненнями. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
9. Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій в галузі зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 23.12.1998 року № 351-ХІV, зі змінами і доповненнями. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
10. Про режим іноземного інвестування [Електронний ресурс] : Закон України від 19 березня 1998року, зі змінами і доповненнями. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
11. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті [Електронний ресурс] : Закон України від 23.09.1994 року №185/94-ВР, зі змінами і доповненнями . – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
12. Борисова С. Є. Розвиток світового фінансового ринку в умовах глобалізації: монографія / С.Є. Борисова. –Вінниця: ДонНУ, 2015. – 310 с.
13. Калінеску Т. В. Біржова діяльність: підручник / Т. В. Калінеску, І. М. Кушал, О. Д. Кирилов. – Северодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2016. – 444 с.
14. Котирло О. О. Біржове право: Навчальний посібник / О. О. Котирло. – Київ: ЦУЛ, 2012. – 268 с.
15. Мельник Ю.В. Біржова справа: підруч. для студентів ВНЗ / Ю. В. Мельник та ін. за наук. ред д-ра екон. наук, проф. О. М. Сохацької. – Вид. 3-тє, перероб., змін. та допов. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 654 с.
16. Основи біржової діяльності: навчальний посібник / М.О. Солодкий, Н.П. Резнік, В.О. Яворська: [за ред. М.О. Солодкого]. – Київ: ЦП Компрінт, 2017. – 450 с.
17. Пепа Т. В. Біржова діяльність: навчальний посібник / Т.В. Пепа, Т.І. Пішеніна, В.В. Лавринович. – Київ: Ліра-К, 2016. – 540 с. Рябовол Л.Т. Біржове право: товарна біржа як особливий суб'єкт господарювання: Навч. посібник / Л.Т. Рябовол. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2016. – 52 с.
18. Солодкий М. О. Біржовий ринок: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М.О. Солодкий. – К.: Аграрна освіта, 2010. – 565 с.
19. Сотник І. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник / І. Сотник, Л. Таранук. – Суми.: Університетська книга, 2018. – 572 с.
20. Сохацька О.М. Біржова справа: Підручник / О.М. Сохацька. – 2-ге вид. змін. й доп. – Тернопіль: Карт-бланш, Київ: Кондор, 2008. – 632 с.
21. Хрущ Н. Біржова діяльність: посібник / Н. Хрущ, П. Іжевський, С. Безвух. –

Кондор, 2017. – 348 с.

22. Hull, John Risk management and financial institutions / John C. Hull. — Fourth Edition. 2015. 743 p.

4.2. Допоміжна

1. Вавдійчик І.М. Сучасний стан та тенденції розвитку біржової торгівлі в Україні / І.М. Вавдійчик // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – №15. – С. 182-185.

2. Еш С. М. Фінансовий ринок. Навч. посіб. 2-ге вид. – Київ: Центр учбової літератури, 2011. – 528 с.

3. Мацкевич Я.М. Роль біржової діяльності у розвитку інфраструктури регіональної торгівлі сільськогосподарською продукцією / Я.М. Мацкевич // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 6. – С. 177–182.

4. Машлій Г. Проблеми підвищення ефективності біржової торгівлі в Україні / Г. Машлій // Вісник ТДТУ. Серія «Економіка». – 2016. – № 1. – С. 170–172.

5. Науменкова С.В. Нові тенденції в механізмі регулювання фінансового сектору / С.В. Науменкова // Вісник Національного банку України. – 2011. – № 12. – С. 4–11.

6. Плахотнік М.Г. Товарні біржі в Україні / М.Г. Плахотнік // Розвиток соціально-економічних систем у трансформаційних умовах. – 2012. – С. 205- 206.

7. Солодкий М.О. Біржовий ринок / М. О. Солодкий. – Київ: Джерела М, 2012. – 424 с.

8. Ткач А. А. Інституціональні основи ринкової інфраструктури: монографія / А. А. Ткач. – Київ: НАН України, Об'єднаний ін-т економіки, 2015. – 295 с.

9. Унінець-Ходаківська В. П., Костюкевич О. І., Лятамбор О. А. Ринок фінансових послуг: теорія і практика. Вид. 2-ге: Навч. посіб. – Київ: Центр учбової літератури, 2009. – 392 с.

10. Ясенецький В.С. Особливості функціонування бірж як складової ринкової інфраструктури / В.С. Ясенецький // Бізнес Інформ. – 2014. – № 1. – С. 333- 337.

5. Інтернет ресурси

1. <https://www.dfm.gov.ua>. – офіційний сайт Держфін моніторингу України.

2. <https://www.minfin.gov.ua>. – офіційний сайт Міністерства фінансів України.

3. <https://www.pfts.com.ua> – офіційний сайт «Фондової біржі ПФТС».

4. <https://www.nssmc.gov.ua> – офіційний сайт «Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку»